

1919

[illegible]

Նախորդ յօդուածի մը մէջ արդէն

Կախարդ յօգուածի մը մէջ արդէ
սինք թէ Մաքսոն միտեր գտուի
բարձր Էրեւանէն, թիւնէ, որ խաղի
կապէէ Նարեկոյ է լինի գրականութի
մը արտադրելու համար, Մաքսոն
կանու թիւն մէջ արձակէ և ոտանա
մայակեցան, սակայն մինչդէ
պարտի գրուել բանաստեղծութեան
խաւար մասերը, սաքսոն գրադէտ
ոչ եւ ուղեց սիրոյ վրայ գրել: Ան-
այս իրողութեան կարեւոր պատճառ

մին առ է. թէ յայնմ Սաքսոնն կ'ըն-
ծին իւր զմար մեծ մասամբ բնիկ զբա-
նու թիւիւնը, սակայն աբիլիւնը չէր
կարծրութիւնը չէր առնի այնմ, որ
գոյցեթ թէ լուրջ միտք ուէր Սա-
մուրը աշարարութեանստեղծելու:
Կարօք է, ինչուաբարբարոսք ին-
քէ եղած է թէ հնուորդ բանաստեղծ
թիւիւնը կ'ազգէ աւելի զորեալսն մա-
կային զգալուսն: Ինչու. արձակ որ-
ւելի ազատութեամբ կրնայ արտայա-
նել իր սակարկութիւնը, նուազ հրապտի-
րէի մեզ: Անշուշտ կրնա՞նք պատմու-
նել թէ թանաստեղծութիւն մը կ'ա-
նաւոր չափ, կրկնուին և յառաջ եր-
կայ կրկնուին: Կ'ազգեն ջրային ամ-
բարութիւն միայ զամրանալի եղանակ
և իր հրապտիւնն միտքը, չէրի իր
բնի զգացումները և այնչափ սիրելի կ'
մային և բնականստեղծութիւնը: Յու-
մը շնորհալ բառերուն կանոնաւոր

Ջրբուրդի՝ Նոստրադեղո մէջ երկ-
ն է կարճ ձայնորդներու փոխարինիչ
Ջրբուրդի՝ Նոստրադեղո մէջ երկ-
ն է կարճ ձայնորդներու փոխարինիչ
տաղաչափութեան, իսկ սեմախան զե-
րու մէջ բառերու եւ նախադասու-
թեան կրկնում է էական դայանիւնը
ուր ուր տաղաչափութեան միջոց
ուր մէջ յանգը, չէտերը, և մեծ դե-
րը կարտարն, միջոցն Բիւրանաջը,
և եւ ուրիշ ազգեր յանգը եւ չափ-
բաւական էր համարել եւ չէտերու
այնչափ գործ չունին:

Սակայն Սաքուն գրականութեան
չէտ եւ յանգ կարեւորութիւն չունի-
նոցա լատնաստեղծութիւն կը բաղկա-
կրկնակ, կարծ տողեր՝ որոց առաջին
մէջ միեւնոն օրով սեւեւ՝

կարեւոր բառեր պիտի գտնուին, և վերջոյ մէջ զոքով մէկ անգամ պիտի կրկնէի նոյն զոքով սխալաբար բառ մը, թեպէտ ընթերցողը կարենայ դադարաւոր մը կամ մեր կողմէն արեւելքէն յիշատակել զին հնազանդ երկու տողերը միասին ընկով։

Նշեմք երկին եւ երկի
 Նրբեւեւ եւ ճշմարիտ ծով.....

Ինչպէս կը տեսնուի առաջին և երկրորդ տողերուն մէջ, նոյն զոքովով միասին բառեր կը կրկնուին։ Տարբերութիւն առ է թէ մեր Վոդանին երգերուն մէջ բառեր և նախադասութիւններ կը կրկնուին ըստ սեռական սովորութեան և հասանալի չեն հետոյ ըստ Վոդանի ճշմարտութեան։

[illegible]

րուս ի գովոված պատարաստեալ տողեր
 զից հաջորդէ աւելի տողերու մէջ ամփո
 փեալ է շիւցաքանիւթ թիւինն։
 Փոխադրութիւններ և նմանութիւններ
 կը գտնուիր զայն, և աստիճանական վե
 ճանմէ ոգի մը կը տրեր ծայրէ ի ծայր, ո
 չեամ է՝ ասորեն ցեղիկ նախնական նը
 կաբարդիկոն արժուութիւնս։

Այս բանաստեղծութեան մէջ յսոյճ
 չենք տեսներ, սակայն ինչպէս վերեւ ը
 տինք, գրականութեան (alliteration) կան

Ժողովար ինչպե՞ս այժմ կատարվա՞ցողը նաև
ստացա՞վուք համարձակ տեսնել զարկերկում
ներս առջե՛նք թիվերը մարդկանց ընդե՛ս
երբ վրայ Մակայն չառեր տաղաչափու-
թիան այս կոչող ձևերն մէջ ալ երա՛շ-
տութիւնն պէս բան մը կը տեսնեն։ Լճե՛ն-
Ֆիշը, ամբիթիւնն նշանաւոր բանաստեղծ-
ը, կը նմանորէ՛ն զայն երկաթաըղձն
մարտի 7 հոգնածանձերուն, և կը նշանա-
նշոյն իսկ այս վերջնոյն մէջ կորն և սղը-
բնական երաժշտութիւնը եր որ կը յուռչէ
ևս-բաղաճարկութեւ ալ զիւրացնէ։

Ճամբոր բանաստեղծական զորքը կը
տարբերի բոլորովն նախորդէն։ Գրիտա-
նէութիւնը՝ խորապէս արժանաւոր
է սառնոց ջերմի մէջ, կրօնն է այժմ-
Գրիտաճանիական չքանալորն- որ և կը

րաւէ սաքսոն միտքը: Բէտմոն կը վերա-
ծէ ամբողջ Աստուածաշունչը տաղաչա-
փական ձևի: որպէս զի աւելի հաճելի
լինի սաքսոն միտքերու, և նաեւ տա-
րածուի ժողովուրդին ամէն խաւերու:

սրբանունը մէջ, բայց իմ ձեռքերս
կարծախաբ ապրաւորած եմ, այրի լնդ
միամբը ճաղկաւորանուն որդիս որդւոյ ման
ռիթմը հարուածներէն ինկաւ, արեամբ
տուտաւ և հաւաքանքը ծանորաբերէն
եմ եւ, աշխիւն օճաքործութիւնս մ
աչացաւ աշխիւ կը պատկերանայ, թէրդ
սովեմէ զուտ ապարանքս և կը յուսայի
ձեր ձորին մէջ կապաղութիւնս պիտի գ
նէր, բայց ե՛ն հինացաւ դառնաւոր ժա
րը գոյալ տաւ, ձեր կապաղութիւնս
տանկիցը գործած, ձեր անմեղութի
ւնիստ կէտամբանք մին էր յանցանացս
ձեր իւրաքանչիւր սիրելիքն և կապաղ
ուածքը արտիկ խաւարին մէջ այնպէ
ցեկ որպէս մի հրաշք և բոցալուս կ
ծաի կը թրմանայի, խաւարորդորդ ար
ւիւրբի մէջ, Դժգոյշ եւ, Երեքերէն յո
ւն, և մէկ նմա է, արթնեցից ինձ համ
նիւծ միայն վառանքս դառնաւոր
սպաղխարողաց զով երբեք,

Համդիւն

Թ. Բ. Բ. ՏԻԳՐԱՆ ԶՈՊԱՆԵԱՆ

[illegible]

Հին օթեւանին անմասաց,
Անխոնք ու ժիր մեղուն րացեց
Իւր զնորուկի թեւեթեւին
Իւր զլգաւով թրաւս գէպ դաշտ,
Գեպ Հելեմալեյ ծաղիկներ:

Ի անասունով դիզեց մազմիկ
Գարանի զեփրան հովասուն:
Կենդանայանց դաշտ ու հովիտ,
Մեղմ խոխովիկ եւ առուն:

Իսկ անհաւարած փրփրիկ Սաքոն
Մախաղը կայած մէջքին՝
Դիչէ, մառդուր իր, առա՛ւ ընկէք:
Աղեղնայն իւր հատին:

Ինքն է՛լ ընկաւ յետեւեւը,
Մերկոյց դրաւ շրթունքին,
Եւ գաւանթի մայրեմին հետ
Աղջոյն սուլեց դարունքին:

« Բարով եկար, սերունց դարուն, »
« Հաւաք րարով, անդին հիր, »
« Մեր արտերին կեանք պարգեւեո՞ղ,
« Գու քաղցրութեանց լի աղբիւր »

« Գու... »

(ሀገሪታችንን ለመጠጋብ ያደረገውን ጥረት ያሳውቃል)

«Առաջ Զըրու՛մ, ծաղիկեցնում:
«Ի՜նքն արեւն է մեր գառներին
«Յուրառ ու ձրուռ Հայրածում:
«Դու ես աշխարհք խնդացնում,
«Բնութեանք կեանք տալիս:
«Միայն, ամա՛նս, որ տարներ
«Մէկ անգամ ես Հէր գալիս...»

1886, 5 ապրիլ.

ԹԻՒՐԲ ԵՒ ՏՊԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆԷՐ

(Հատուցող: Եկեղեցի Էստրադա)

Ի՞նչ, վասն զի մարդիկ կրթվեալ լաւա
 ղոյն ավելցան է։
 —Նորաստի ացիկներէր բարդովմէ ա
 հասկնալով արարածներն, իրենց հազ
 ժաղիկներով ծածկուած անդուրդ մ'է
 —Ծմբարտ արժանաւորութիւնը ե
 ընքա տանց խաճառքով լեւան չմար։
 —Երջանիկ ըլլալու համար մարդ
 բաւէ որ սիրտն ուրիշ։
 —Երջանիկութիւնը ըմբիւրեաց սքանչ
 լագոյն է։
 —Բան ի՞նչ կայ որ շատ աւելի վաւ
 թար է քան կնո՞վ ժողովասմունութիւն
 այն է մարդոց գաւառութիւնը։
 —Աւարդս պէտք է խառնասայ բ
 մը զոր չէ կարող կամարել։ անդիմադ
 է երկինքը ցուցնել այն մարդուն որ ե
 ընք կարող չէ պիտի ըլլայ աղւ մտնել
 —Պարեհեց աղէկն մը առնենք աւ
 ինքը գտնէ իւր պատիւի արժանէն։
 —Շատ անգամ չկայ ամենէն զգբալի
 ներս իսկ ի՞նչ միտնթարէ։
 —Կարգը մը ստուար ցարէ կան ո
 կարգ մը մարմնաւոր ցարոց նման ան
 նար է որ բոլորովին թշխուին։

— Կատարեալ աղբիւնները միշտ հետազոտ
վել կ'ըլլան։
— Մարդը կ'ապրուի եւ տարիւն իւր յիշ
տալիսն իրով, նորոյ խախ իւր վտանգներով, բա
խ իւր սիրտը իւր մտնելի երազով իւր կրօն
եւամով։
— Լեզուէ մարմնոցն այն մասն է որ
բժիշկիկները մարմնական հիւանդութիւն
ները իւր ճանչցումն է հոգեւորացնել հոգւոյն։
— Մարդը չը սկիւրդ այն անշնչ ուրիշ
գլխակոյն։
— Սկսեալէն մեծ երդումները ամեն
վրէժը տալոցն ընդունող չին արժեքն։
— Շուրջը ընդունութիւնը կից զլաւմ
նմանի, գայն ընդունողը կ'աղքատանայ
— Սկսեալ մարդը իւր ցանկիւր բարեկե
սմ' ունենալն է ոչ ոք իւր մասով չբարեկե
սմ' ըլլալ։

Թ. Գ. Մ. ՏՐԻԲՈՒՆ, 20 ՊԵՏԱԿԱՆ

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

Դրամագլուխը	Ֆր. 10.000.000
Պահպանող դրամ.	» 93.8
Կենաց համար վճար. ուսմ.	» 59.000.000
Ապահովագրեալ գու. մարդ	» 243 580 000